
Matej Meterc

Analiza rabe paremioloških uvajalnih sredstev v parlamentarnih razpravah iz korpusa SiParl

---

objavljeno v:

Hotimir Tivadar (ur.): *Slovenski javni govor in jezikovno-kulturna (samo)zavest.*

Obdobja 38. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2019.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-38/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2019.

ANALIZA RABE PAREMIOLOŠKIH UVAJALNIH SREDSTEV V PARLAMENTARNIH RAZPRAVAH IZ KORPUSA SIPARL

Matej Meterc

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana
matej.meterc@zrc-sazu.si

DOI:10.4312/Obdobja.38.135-141

Paremiološka uvajalna sredstva so izrazi, ki spremljajo paremiološke enote v pisnem in govornem sporazumevanju. So bogat vir podatkov o paremiologiji in odnosu govorcev do nje. Ob slovarkem delu, ki obsega veliko korpusnih analiz in analiz besedil iz drugih virov, urejamo rastočo zbirko paremioloških uvajalnih sredstev. Pokazali bomo, kako lahko uvajalna sredstva, najdena z izpisovanjem iz korpusov Gigafida, Janes in slWaC, ter njihove številne variante bolj sistematično iščemo v teh treh korpusih in v korpusu SiParl z uporabo jezika CQL. Raziskali bomo rabo uvajalnih sredstev v vlogi retoričnega orodja javnih nastopov v državnem zboru.

frazeologija, paremiološka uvajalna sredstva, paremiologija, pregovor, korpus SiParl

Paremiological text introducers are expressions with which paremiological units are presented in written and spoken communication. They provide rich information on paremiology and the attitude of the speakers towards it. During lexicographical work which includes a lot of corpus analysis and analysis of other texts, the collection of text introducers was established. The aim of the paper is to show how text introducers gathered in Gigafida, slWaC and Janes corpora and their numerous variants can be found even more systematically in the same three corpora and the SiParl corpus with the use of the Corpus query language. The use of text introducers as rhetorical tools in parliamentary speeches in the Slovene parliament is presented.

phraseology, paremiological text introducers, paremiology, proverb, SiParl corpus

1 Paremiološka uvajalna sredstva

Besedilno uvajalno sredstvo je jezikovno sredstvo, ki ima funkcijo uvajanja drugega jezikovnega sredstva; v nekaterih primerih zaradi negotovosti govorca, v največji meri pa spremljajo frazeme (Čermák 2004: 71–72). Čermák je s korpusno analizo pokazal, da so uvajalna sredstva najpogostejša v paremiologiji; tako uvajalno sredstvo je npr. zveza *star pregovor pravi* v povedi *Star pregovor pravi, da se po jutru dan pozna*. Paremiologijo razumemo kot presečišče zanimanja folkloristov in jezikoslovcev (Permjakov 1988: 82) oz. del frazeologije, ki zajema zlasti pregovore in reke (Kržišnik 2013: 25) oz. paremiološke izraze ali paremije (Babič 2011; Meterc 2016a, 2017). Z izrazom *uvajalno sredstvo* je bil v slovenščino s prevodom Čermákovega članka (2004) preveden češki termin *introduktor*, sicer pa Čermák (2005) v angleščini uporablja termin *text introducer*, obstajajo pa še druge oznake;

Đurčo (2002) npr. v nemščini uporablja izraz *Konnektor*. Izraz *konektor* je tudi prisoten v slovenskem jezikoslovju (prim. Balažič Bulc 2010: 56) za označevanje »izrazov, ki v besedilu eksplicitno izražajo povezave med manjšimi besedilnimi segmenti, tj. izjavami«, vendar bomo v tem prispevku sledili prevodu Čermákovega termina. V slovenščini se je teme uvajalnih sredstev v navezavi na Čermáka dotaknila Gantar (2007: 223–225). Več pozornosti jim je bilo posvečene v članku o dvostranskem preverjanju laičnih in terminoloških izrazov za paremiološke enote (Meterc 2016a)¹ ter za določanje meje med paremiološkimi in neparemiološkimi stavčnimi frazemi (Meterc 2016b: 80). V okviru dela o slovenskem paremiološkem optimumu smo ocenili (Meterc 2017: 199), da potencial uvajalnih sredstev še zdaleč ni izčrpan ter na primeru izraza *rek* pokazali korpusno iskanje še neuslovarjene paremiologije z njimi (Meterc 2017: 198–204).

2 Sistematično dopolnjevanje zbirke uvajalnih sredstev s pomočjo korpusov SiParl, Gigafida 2.0, slWaC in Janes

V besedilih korpusov Gigafida 2.0, slWaC in Janes smo v okviru dela pri tretji izdaji *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* ter v sklopu projekta Aktualna raba pregovornih izrazov slovenskega jezika: korpusni in slovaropisni vidik zbrali številna paremiološka uvajalna sredstva.² Prikazali bomo, kako s pomočjo korpusnih orodij zbirko sistematično dopolnjujemo z novimi enotami in variantami v besedilno specifičnem korpusu SiParl ter v treh besedilno pestrejših korpusih (Gigafida 2.0, slWaC in Janes).

V zbirki uvajalnih sredstev prevladujejo samostalniška in stavčna uvajalna sredstva. To je primerljivo s Čermákovo ugotovitvijo (2004: 75, 2005: 63), da v vlogi uvajalnih sredstev najpogosteje nastopajo samostalniki, glagoli, prislovi, vezniki in besedne zveze. V slovenskem gradivu smo naleteli na samostalniška jedra *ciat, dejstvo, floskula, fraza, geslo, kliše, manira, modrost, moto, načelo, parola, pravilo, princip, primera, prispodoba, puhlica, recept, resnica, šaljivka, slog, slogan, stil, vodilo, zabavljica, zbadljivka, zmerljivka* in *žaljivka*. Ti samostalniki lahko nastopajo samostojno, npr. »da se v teh razmerah vse ne popljuje z geslom, da mora vsak sam pojesti tisto, kar je zakuhal«, zelo pogosta pa je raba s pridevnikom, ki tematizira veljavnost, starost, poznanost in izvorni jezik. Že samostalniška jedra se razlikujejo po vrednotenju paremije, ki jo uvajajo (npr. *modrost : puhlica*), dodatno pa jih vrednotijo pridevniki (npr. *zlato pravilo, moder pregovor, oguljen pregovor, obrabljena floskula*). Izrazi, ki lahko nastopajo v funkciji uvajalnega sredstva, se med seboj ne razlikujejo le po pogostnosti, temveč tudi po tem, v kolikšni meri nastopajo v drugih vlogah. Ta razmerja bi bilo treba raziskati v ločeni razpravi. V primerjavi z zvezo *star pregovor* se npr. zveza (*splošno*) *znano dejstvo* redko pojavi v vlogi uvajalnega sredstva. Pri dopolnjevanju zbirke smo si pomagali s korpusno analizo pridevniške okolice. Prikazujemo 20 najpogostejših pridevniških kolokatov samostalnika *pregovor*

1 Preverjali smo: 1) katere tipe frazemov najdemo ob določenih uvajalnih sredstvih in 2) kakšna uvajalna sredstva najdemo ob primerih tipov frazemov.

2 Prispevek je bil izveden v okviru projekta Z6-9378, ki ga financira ARRS v okviru programa P60038.

dve mesti pred besedo v štirih korpusih. V oklepajih prikazujemo zgolj pogostnost kolokacije, ki pa, kot smo razložili, ni enaka pogostnosti rabe v vlogi uvajalnega sredstva:

SiParl: star (245), slovenski (232), latinski (38), ljudski (29), kitajski (21), nemški (10), dober (10), angleški (9), drug (8), afriški (8), eden (8), rimski (5), arabski (5), kmečki (4), srbski (4), preprost (4), krasen (4), balkanski (4), italijanski (4), zanimiv (3);

Gigafida 2.0: star (2121), slovenski (1380), ljudski (573), vremenski (445), znan (352), kitajski (345), latinski (253), naslednji (234), ruski (205), nemški (204), angleški (165), francoski (122), italijanski (117), arabski (95), japonski (75), lep (66), dober (47), afriški (44), ameriški (36);

slWaC: star (1217), slovenski (691), znan (247), ljudski (187), kitajski (165), latinski (120), vremenski (101), naslednji (65), angleški (49), nemški (41), italijanski (39), arabski (33), dober (32), japonski (30), ruski (30), srbski (25), nov (24), indijanski (24), eden (23), hrvaški (22);

Janes: star (604), slovenski (474), kitajski (112), nemški (68), latinski (61), znan (64), ljudski (43), srbski (43), dober (40), indijski (37), japonski (36), angleški (36), italijanski (34), ruski (30), francoski (27), arabski (26), afriški (24), čebelji (21), hrvaški (19), španski (19).

Zanimiv rezultat dobimo tudi z orodjem logDice, ki ocenjuje težnjo dveh besed po sopojavitvi v odvisnosti od njune pogostnosti v korpusu (Gablasova, Brezina, McEnery 2017: 164), vendar za celotno navajanje nimamo prostora. Navedimo le, da se na lestvico v primeru korpusa SiParl prebijejo pridevniki *slaven* (2), *starogrški* (1), *staroverski* (1) in *šparoven* (1). Iz rezultatov smo izločili napačno lematizirano obliko *pravi* (npr. 62 konkordanc v SiParlu in 874 konkordanc v Gigafidi 2.0), ker gre za korpusni šum pri glagolu *praviti*. Zanimivo je uvajalno sredstvo *star čebelji pregovor* (*pravi*), ki je krilatica iz risanke Čebelica Maja. Ne preseneča, da se je med 20 najpogostejših pridevniških kolokatov prebil prav v statistiki korpusa Janes, saj je šaljiva raba paremij za družbena omrežja značilna, se pa pojavlja tudi v Gigafidi 2.0 (9 zglede) in slWaCu (8 zglede), v SiParlu pa ga ne najdemo.

V nadaljevanju bomo predstavili glagole, ki so v stavčnih uvajalnih sredstvih iz naše zbirke najpogostejši. V vseh štirih korpusih smo uporabili iskalne pogoje z dvema lemama v oddaljenosti pet mest in v poljubnem vrstnem redu. Na ta način smo po vzorcu (zapis v jeziku CQL) `[lemma="rad"][] {0,5} [lemma="reči"] [lemma="reči"] [] {0,5} [lemma="rad"]` preverjali leme *rad/pogosto/večkrat reči/govoriti/praviti* in našli naslednja uvajalna sredstva, ki tematizirajo pogostnost, razširjenosti in priljubljenost paremioloških enot:

Večkrat radi rečemo, da ima »hudič rad tudi mlade«, in to se nam je naredilo tudi v letošnjem letu, 23. julija, ko je hudo neurje v naši občini ponovno povzročilo veliko škodo. (SiParl)

Ljudje so menili, da od boba postanejo močni, zato so večkrat radi rekli »boba se najej in gora se te bo bala«. (Gigafida 2.0)

Ljudje večkrat radi rečemo »ne popravljaj, kar ni pokvarjeno«. (Gigafida 2.0)

Pogosto pravimo, da denar kvari ljudi, da denar ni dober in podobno. (slWaC)

Mnoga stavčna uvajalna sredstva se sklicujejo na paremiološko enoto kot na kolektivno uzaveščeno resnico, ki jo naslovnik mora poznati. S kombinacijami lem *poznati/vedeti* ter *pregovor/iti/kako/tisto* smo našli:

Boljše je, da počakate, **saj poznate tisti pregovor**, če govoriš, potem pridejo. (SiParl)
Zakaj pa ljudje pijejo to, sem si mislil, jaz že ne bom. Aha, **saj poznate tisto** o zarečenem kruhu ... (Gigafida 2.0)

Če varčuješ na dolgi rok, precej privarčuješ že z 10 ali 20 evri odtegljaja mesečno. **Saj veš, kaj pravijo**: kamen na kamen – palača. (slWaC)

Naj se ZDA razpade na 50 samostojnih držav. **Saj veste, kako gre tista**: Kdor drugim jamo koplje, ... se sam razpade. (Janes)

Uvajalna sredstva, ki poudarjajo davni izvor, preteklo rabo in veljavo paremioloških enot, smo iskali z glagoli govorjenja ali glagoloma *držati* in *veljati* v kombinaciji s časovnimi zaimki *nekoč*, *nekdaj* in *včasih*:

Okoli vloge zalednih držav. V slogi je moč, **smo včasih rekli**. (SiParl)

Mi moramo iti v resno transparentno privatizacijo tudi na področju sklada kmetijskih zemljišč in ponuditi zemljo tistemu, ki jo obdeluje, **kot so nekoč tovariši pravili**. (SiParl)

Tam je od nekdanj veljalo pravilo »don't change the winning team«. (SiParl)

Veljalo je nekoč in velja tudi danes: Kdor poje, slabo ne misli. (slWaC)

Medtem ko je včasih veljalo staro viteško pravilo vsi za enega, eden za vse, zdaj prevladuje samo še vsak zase in za nikogar drugega. (Gigafida 2.0)

Številno skupino predstavljajo tudi uvajalna sredstva, ki poudarjajo veljavnost z (zanikanim) glagolom govorjenja ob prislovu *zaman* ali *zastonj*, pa tudi s frazemom *držati kot pribito*:

Moram reči, da bi želel, da bi vendarle ta debata bila ustrezna glede na temo, ki jo obravnavamo, **saj se ne reče zastonj**, da so otroci največje bogastvo [...]. (SiParl)

Ne pravimo zastonj, še pove, da beseda včasih udari bolj kot bič. (Gigafida 2.0)

Res je. **Ne reče se zastonj**, da kjer je volja tam je pot :-). (Janes)

[...] da bi ti ljudje res nekaj dobili in to takoj. Ker – če hitro daš, dvakrat daš. **To je tisti pregovor in to drži kot pribito**. Hvala. (SiParl)

»Nikoli ne reci nikoli« **je pregovor, ki drži kot pribito**. (Gigafida 2.0)

Veliko babic kilavo dete. **Tu pregovor drži kot pribito**. (Janes)

Ponovno se je izkazalo, da drži kot pribito: Na mladih svet stoji! (slWaC)

Posebno skupino predstavljajo uvajalna sredstva, s katerimi govorec ponazorji priklic pregovora iz spomina s pomočjo vprašalnice *kako* in člena *že*. Iskali smo ju z glagoli govorjenja po iskalnem modelu [lemma="že"]{0,5} [lemma="praviti"] [lemma="praviti"]{0,5} [lemma="že"]:

Grčija je naša prijateljska država. Tudi sam sem član skupine prijateljstva, če to kaj pomeni, ampak **kaj že pravi stari slovenski pregovor**, čisti računi, dobri prijatelji. (SiParl)

Kako se že glasi rek – naj sosedu krava crkne, če pa ne, bom pa poskrbel da mu bo. (slWaC)

No, **kako so že včasih rekli?** Kar se Janezek nauči, to Janez zna? (Gigafida 2.0)

Štejejo besede, ne dejanja **al kako že gre ta rek?** (Janes)

3 Značilnosti rabe uvajalnega sredstva *pregovor* v korpusu SiParl

Pregovori so odlično retorično orodje v političnem govoru (Mieder 2004: 1), s katerim politiki v svoj govor vnašajo ekspresivnost, prepričljivo komunicirajo z ljudmi, ki te pregovore poznajo v tradicionalni obliki in razumejo inovativne posege vanje (prav tam: 56) ter se skušajo ljudem približati tako, da z rabo pregovorov tudi sami zvenijo ljudsko in celo z manipulacijo izrabljajo predstavo o njihovi absolutni veljavnosti (prav tam: 139). Pregovori so pogosto rabljeni tako za začetek kot zaključek poslanskega govora:

Hvala lepa. Tudi sam bom začel **s pregovorom, ki pravi:** »Ko vino pride, pamet odide.«

Če sem začel s pregovorom, pa še mogoče nadaljujem. **Drugi pregovor pa pravi,** da je bolje preprečevati, kot pa zdraviti.

Ljudski pregovor pravi: »Pomilujte ljudi, ki odslavlajo svoje voditelje samo zato, da bi lahko z nagovori in nepokorščino sprejemali nove voditelje«. S tem zaključujem in seveda podpreti vaše kandidature ne morem.

Da zaključim **s tistim znanim slovenskim pregovorom, ki pravi:** »kako si bomo postlali tako bomo ležali«. Hvala lepa.

Želim končati **s starim pregovorom, ki pravi,** da ne pljuvaj v vodnjak, iz katerega piješ.

Poslanci se ob prepričevanju in utemeljevanju opirajo na pregovore kot na kolektivne resnice:

Boljše je da počakate, **saj poznate tisti pregovor,** če govoriš, potem pridejo.

Vsi sicer poznamo stari latinski pregovor: »Časi se spreminjajo in mi se spreminjamo v njih,« ampak moram reči, da tudi ta pregovor ne drži vedno.

Vprašal bi ga, **če je slišal za tisti pregovor,** da ga je čebela v coklah našla in ga bo v coklah zapustila.

Poslanci pogosto uporabljajo uvajalna sredstva za poudarjanje aktualnosti določenega načela:

Star pregovor pravi, varčuješ lahko takrat, kadar kaj imaš, ker če nimaš, nimaš kaj varčevati. Verjemite, da **ti stari pregovori še vedno veljajo.**

Je pa že tako, kot pravi star slovenski pregovor, da če mački stopiš na rep, zacvili.

Zasledimo tudi primere povezovanja pregovora s stereotipno predstavo o narodu, ki ga v naslednjem primeru poslanec predstavlja kot pozitiven zgled:

Francozi, ki so poznan narod države in diplomacije, **poznajo trd pregovor:** Nobles oblishe. Tudi parlament vsakega naroda je neke vrste nobles, kar seveda zahteva in zavezuje vsakogar od nas, da svoj posel opravlja resno, zavzeto in dostojno.

Paremiološke enote lahko služijo tudi za poudarjanje različnih, nasprotujočih si vidikov:

Klin se z klinom zbija, **pravi pregovor**. In če to velja in če hočemo to pravilo **upoštevati**, potem moramo na vojno odgovoriti z vojno. Je pa še **nek drug rek, ki vedno velja**. Kdor z mečem začnjenja, bo z mečem pokončan. O teh stališčih zalivske vojne sem spregovoril na prejšnji seji.

Dodajmo, da ta zgled nazorno prikazuje ugotovitev (Meterc 2016a: 186), da se izraza *pregovor* in *rek* v rabi poljubno zamenjujeta. Poslanci se opredeljujejo glede lastnega upoštevanja pregovorov:

Jaz tudi tu izhajam iz pregovora, kar se Janezek nauči, to Janez zna.

Žal se tudi vedno spomnim nekega pregovora, ki sem se ga naučil od starejših modrih ljudi, ki pravijo petek slab začetek.

Pregovore pa izrabljajo tudi za humorno popestritev govorov:

Rad bi – **malo za šalo, malo za res** – prav v zvezi s to pametjo in neumnostjo spomnil na **pregovor, ki ga poznam, in se glasi takole**: Če bi ljudje svojo pamet kupovali na tržnici, bi vsak kupil točno svoje možgane.

4 Nekaj opaznanj o enotah, najdenih v SiParl ob uvajalnem sredstvu *pregovor*

Našli smo precej paremij, ki so manj znane, npr. *Kmet priveže kravo, krava priveže kmeta*. Nekaterih enot v drugih virih (korpusih, slovarjih in zbirkah) še nismo zasledili npr. *Če udariš pastirja, ponavadi zastoka cela čreda*. Pri nekaterih je vprašljivo tudi, ali sploh gre za ustaljene enote: »Star pregovor pravi, in tudi bivši minister za kmetijstvo je na Bledu zelo natančno in dobesedno rekel: Država in narod, ki nima svoje hrane, doma pridelane, je obsojen na smrt.« Ob uvajalnem sredstvu *pregovor* je po pričakovanjih mnogo pregovorov, ki so bili s pomočjo ankete in korpusne analize v uvrščeni v slovenski paremiološki optimum oz. med 300 najbolj poznanih in pogostih paremioloških enot (Meterc 2017), npr. *Boljše vrabec v roki kot pa golob na strehi*, *Kakor si bomo postlali, tako bomo spali* in *Več glav več ve*. Ob uvajalnem sredstvu *pregovor* smo našli tudi nekaj pregovorov, ki so dokaj pogosti, se pa niso uvrstili v optimum, npr. *Človeka moraš naučiti loviti ribe, ne pa, da mu kupuješ, da ne bo lačen* in *Z dobrimi nameni je tlakovana pot v pekel*. To lahko primerjamo z rezultati analize paremioloških enot ob uvajalnem sredstvu *rek* v Gigafidi (Meterc 2017: 198), s katero smo ugotovili, da je še zelo veliko neuslovarjene paremiologije. Poslanci pogosto rabijo tudi tuje paremiološke enote v slovenskem prevodu, npr.:

Star angleški pregovor pravi: Kvaliteto pudinga lahko ocenimo šele, ko ga jemo.

Nekatere navajajo v izvorniku in jim dodajajo prevod:

Končal bi pa, čeprav to ni uradni jezik v skupščini, **z dvema latinskima pregovoroma**. Prvi pravi: »Sine amicitia vita nulla est«; brez prijateljstva je življenje nič. Drugi pregovor bom pa povedal samo v slovenščini, se pa imenuje; lahko pa tudi v latinščini: »Fortes fortuna adiuvat«; pogumnim usoda stoji ob strani.

5 Zaključki

S pomočjo kompleksnih poizvedb s CQL-om smo tudi v specializiranem jezikovnem korpusu, kakršen je SiParl, našli veliko paremioloških uvajalnih sredstev in njihovih variant ter tako dopolnili zbirko, ki je nastala na osnovi korpusov z bolj pestrimi nabori besedil. V poslanskih govorih in replikah najdemo večino tematskih skupin uvajalnih sredstev, pregovori pa se, kot smo pričakovali, izkazujejo za močan retoričen pripomoček ravno zaradi splošne poznanosti in veljavnosti sporočila, ki jih uvajalna sredstva izpostavljajo. Pregovori so pogosto uporabljani za začetek ali zaključek govora. Ob uvajalnem sredstvu *pregovor* smo našli tako zelo znane kot tudi manj znane ali celo zelo redke pregovore in citatne ter kalkirane tuje paremiološke enote.

Literatura

- BABIČ, Saša, 2011: Paremiologija – na križišču jezikoslovja in slovstvene folkloristike. Simona Kranjc (ur.): *Meddisciplinarnost v slovenistiki. Obdobja 30*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 27–31.
- BALAŽIČ BULC, Tatjana, 2010: Pozicija konektorjev v makrostrukturi znanstvenega članka. Špela Vintar, Vojko Gorjanc, Jana Zemljarič Miklavčič (ur.): *Slovenske korpusne raziskave*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 54–71.
- ČERMÁK, František, 2004: Besedilna uvajalna sredstva rečenic in drugih stalnih besednih zvez. *Slavistična revija* LII/1. 71–88.
- ČERMÁK, František, 2005: Text introducers of proverbs and other idioms. Introdukutory přísloví a jejich idiomů. *Jezikoslovlje* VI/1–2. 57–77.
- ĐURČO, Peter, 2002: K výskumu súčasnej živej slovenskej paremiológie. Jozef Mlacek (ur.): *Prednášky XXXVIII. letnej školy a kultúry. Studia Academica Slovaca 31*. Bratislava: Stimul. 51–60.
- GABLASOVA, Dana, BREZINA, Vaclav, McENERY, Anthony Mark, 2017: Collocations in corpus-based language learning research: identifying, comparing and interpreting the evidence. *Language Learning* 1/67. 155–179.
- GANTAR, Polona, 2007: *Stalne besedne zveze v slovenščini: korpusni pristop*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- KRŽIŠNIK, Erika, 2013: Moderna frazeološka veda v slovenistiki. Nataša Jakop, Mateja Jemec Tomazin (ur.): *Frazeološka simfonija: Zidaki frazeološke zgradbe*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 15–26.
- METERC, Matej, 2016a: Izrazi za stavčne frazeme v slovenskem govornem in raziskovalnem prostoru skozi čas. Erika Kržišnik, Nataša Jakop, Mateja Jemec Tomazin (ur.): *Prostor in čas v frazeologiji*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, Založba ZRC, ZRC SAZU. 181–191.
- METERC, Matej, 2016b: Empirični pristopi k razločevanju med neparemiološkimi in paremiološkimi stavčnimi frazemi. *Jezikoslovni zapiski* XXII/1. 39–49.
- METERC, Matej, 2017: *Paremiološki optimum. Najbolj poznani in pogosti pregovori ter sorodne paremije v slovenščini*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- MIEDER, Wolfgang, 2004: *Proverbs: A Handbook*. Westport: Greenwood Press.
- PERMJAKOV, Grigorij, 1988: *Osnovy strukturnoj paremiologii*. Moskva: Nauka.

Korpusni viri

- Gigafida v2.0*. www.clarin.si/noske/index.html (dostop 10. 5. 2019)
- slWaC (Slovene Web)*. www.clarin.si/noske/index.html (dostop 10. 5. 2019)
- Janes v1.0*. www.clarin.si/noske/index.html (dostop 10. 5. 2019)
- siParl (parlament 1990-2018)*. www.clarin.si/noske/index.html (dostop 10. 5. 2019)